

koslovska očala in junija o spominih na kon-kordat, je le nekoliko prehuda variatio.

Za odbor je izbira referata vedno velika zadrega. Često ga lovi zadnja minuta, tako da predavatelj plava, poslušalci pa se tudi ne morejo pripraviti na debato. Umestno bi edino bilo, da prejme odbor že na običnem zboru od članstva mišljaje, katero pedagoško, pedološko ali katero koli aktualno področje bo obravnavano v tekočem poslovnem letu. Že stari odbor naj bi članstvo pripravil na to važno vprašanje. V 3 letih se da tudi samo na devetih zborovanjih obdelati lep kos naj-aktualnejših tem. Odbori naj izvedejo anke-to med članstvom, probleme nakažite ali pa pustite članstvu samemu, da jih poišče. Zberite predloge, jih prečistite, če na običnem zboru in glasujete. Za poedine kompleksne referate izberite predvsem predavatelje iz lastnega društva, v drugem redu šele priznane strokovnjake iz posrednih področij. Vsak referat naj ima koreferat. Referati naj ne bodo kilometralni, kjer predavatelj žonglira s fra-zami in preizkuša živčno trdnost publike. Kratka in jasna tema mora vsebovati elemente, ki poslušalce naravnost dražijo k razgo-voru. Tako bodo dobila naša zborovanja ono živahnost, ki je dandanes že nekoliko v zgo-dovini učiteljskega stanovskega udejstvovanja, kajti bacila slabokrvnosti in konformizma

sta zavzela na naših zborovanjih že kar epi-demični značaj. Dolžnost vsakega odbora bo-di, da najde za vsako zborovanje spretno de-baterje, ki ne bodo »poživljali« zborovanja samo z »glavlji in hvalisanjem, ampak bodo stvarni, pa čeprav za ceno zamer od katere koli nepričakovano prizadete strani.

Velike finančne in osebne žrtve članstva se morajo bolj gospodarsko izkoristiti ko do-šej. Uverjeni smo, da se bo potem tudi obisk dvignil in da bodo oni, zlasti mlajši tovariši in tovarišice, ki stoje danes izven naših vrst, tudi začutili potrebo in veselje vstopiti v or-ganizacijo. Svežih in ostrejših sap potrebuje vzdušje naših zborovanj! Stagnacija je prva točka propada!

Marčič.

Opomba uredništva: Priobčujemo te član-ek, čeprav smo prepričani, da se njegova vsebina ne more nanašati na vsa društva. Morda bodo pa prav izvajanja tov. Marčiča na društvenih zborovanjih izzvala razpravo, katere smoter naj bi bil ugotoviti mišljenje in želje članstva o načinu vodenja zborovanj in o referatih, ki naj se stavljajo na dnevni red. Sekcija je že pred časom razposlala dru-štvom zadevne vprašalne pole za članstvo, ki so pri nekaterih društvih rodila zelo pozitiv-ne, a pri drugih povsem negativne uspehe.

Splošne vesti

SRETAN ADŽIČ

Sretan Adžič, bivši ravnatelj in ustanovitelj jagodinske učiteljske šole, je bil odlič-nen srbski pedagog, po rodu iz Sandžaka. On je bil tisti, ki je seznanjal srbske šolnike s pedagoškim napredkom po ostalem svetu. Mudil se je zato večkrat na študijskem potovanju v inozemstvu, kjer je zbral kot mar-ljiv čebelnica najsodobnejše izdelke moder-ne pedagogike ter jih presajal v svojo rodno zemljo. On je bil, ki je priročal študij psi-hologije in eksperimentalne pedagogike. Spo-znal je, da je za svobodo in ohranitev srbskega naroda nujno potrebna nacionalna vzgoja, ki jo je posebno propagiral že od leta 1890. Na njem je velik delež, da je srbsko učitelj-stvo prekaljeno z nacionalnim ponosom vzgo-jilo svoj narod za najboljše borce, za narod-no svobodo ter za svobodo Srbije. Saj je ravnar narodna vzgoja pri Srbih v letih svetovne vojne delala v obrambi domovine prave ču-deže. Propagiral je sistematično telesno vzgo-jo ter bil za uvajanje ročnih del v narodno šolo, ki naj posebno služijo učenčevi ročnosti ter v umevanju ostalih predmetov. Adžič je bil pedagog onega kova, ki vedno razmišlja o svojem poslanstvu in o svojih učencih.

Udejstvoval se je tudi pri srbskem mladinskem slovstvu. Sodeloval je pri Zmajevem »Nevenu« ter pri mladinskih listih »Golub« in »Srbce«.

Adžič je bil pa tudi umen čebelar ter se je tudi z veliko ljubeznijo posvečal rastlin-stvu. Tudi o tem je napisal marsikaj poučne-ga mladini.

Zasluznemu pedagogu so postavili v jago-dinski učiteljski šoli njegov kip, da počastijo spomin tega velikega šolnika.

Sretan Adžič je umrl leta 1933. ter po-čiva na novem pokopališču v Beogradu.

Njegovemu spomenu je posvetilo članek tudi »Jutro« od 20. t. m., ki pravi med dru-gim: »Kakor malokateri drug narod, tako sla-ve Srbi svoje odlične može. Prav posebno pažno posvečajo svojim šolnikom.«

Posebno pa se je oddolžila Sretanu Adžiču »Narodna prosveta«, ki mu je posvetila vso številko od 12. oktobra. Ravno tako bo prihodnja številka »Učitelja« vsa posvečena življenju in delu Sretana Adžiča.

»Popotnik«, 1.-2. številka, najavljen v prejšnji številki »Učit. tovariša«, zaradi teh-ničnih ovir še ni mogel iziti. Izide pa do 1. novembra 1939. Uredništvo, ki ni krivo zamude, bo poskrbelo, da prihodnje številke izidejo redno.

— Izpraznjeno je mesto učiteljice na ljudski šoli v Blagovni pri Celju.

— V vardarsko banovino je imenovan Pešl Rudolf, in to v Mogilac, srez Porečki.

— Varstvo pred napadi iz zraka. V seda-njih časih, ko se mora vse ljudstvo pripraviti za pasivno obrambo pred napadi iz zraka, bo dobrodošla dr. Rusova brošurica: »Kaj mo-ramo vedeti o značnih napadih.« Kratka vsebina knjižice je: Zakaj sovražnik napada

kraje v zaledju. Kdaj bo napadel z letali. Kaj so bojni strupi. Katere važne lastnosti imajo bojni strupi. Njih vrste in prva pomoč. Kako se varujemo pred napadi iz zraka. Kako mo-ramo ravnati ob napadih iz zraka. — Brošu-rico ima v zalogi samo sekcija Podmladka Rdečega križa v Ljubljani. Gosposvetska ce-sta 2/11, in stane za člane Podmladka din 2,50, za nečlane din 3.— Šolska upraviteljstva mo-rejo naročiti knjižico poštne prosto. — Šole naj bi brošurico otrokom in njih staršem toplo priporočile, da si jo nabavijo in točno prouče. Zakaj nevednost je po navadi najdražja stvar na svetu.

— Jadranski dan, praznik našega morja, bodo 31. t. m. po odredbi kralj. banske uprave tudi letos proslavile vse šole v banovini. Sek-cija Podmladka Jadranske straže za dravsko banovino je vsem v PJS organiziranim šo-lam poslala posebno predavanje za ta namen.

— Slovenska šolska matica naproša gg. poverjenike(ce), da ji dostavijo do 5. novem-bra t. l. članske sezname za l. 1939. V pri-meru, da bi jim tega ne bilo mogoče izvršiti v tem času, se naprošajo, da nam do tega ter-mina naznanijo po dopisnici vsaj približno število članstva, sezname nam bodo pa po-zneje predložili. Radi naklade letošnjim knji-gam je zadeva nujna! Odbor SSM.

— Na morje je letošnje poletje pohitelo iz naših krajev zelo mnogo mladine pod vod-stvom učiteljstva. Ljubljanski oblastni odbor Jadranske straže je na predlog Sekcije PJS v ta namen podprl 30 podmladkov JS, med njimi 14 PJS na ljudskih šolah. Na lastne stroške je poslala Jadranska straža na dvo-, tri- ali štiritredensko letovanje ob našem morju 40 deklic in 41 dečkov.

— Vodnikova družba v Ljubljani je pri-pravila letos svojim članom in prijateljem lepe knjige prijetno presenečenje. V svojih letošnjih publikacijah bo namreč izdala malo-meščansko kriminalno povest »Neznani stori-lec« izpod peresa mlade veliko obetajoče pi-sateljice Ljube Prennerjeve. Napeti zaplet in razplet dogodkov, presenetljiv konec in zdrav humor, ki veje iz te knjige, bo nudil obilo razvedrila tudi razvajanim čitateljem. Ljubi-telji lepe knjige — včlanite se takoj v naši ljudski knjižni družbi. Poleg te knjige dobi vsak član Vodnikove družbe še tri druge knjige: bogato ilustrirano Vodnikovo praktiko za leto 1940.; Ivana Albrehta povest »Nebo gorje« ter vsaki družini neobhodno potrebno knjigo zdravnika-specialista dr. Janka Haf-nerja »O boleznih ušesa, nosa in grla«, za mal znesek borih 20 din.

— Najlepša serija jugoslovanskih znamk je po mnenju filatelistov serija naših edinih pomorskih znamk, ki jih je za kraljev rojstni dan izdalo poštno ministrstvo v korist Ja-dranske straže. Nominalna cena z dodatkom znaša din 8,50. Znamke predstavljajo jad-rnico, tovorno, potniško in vojno ladjo. V pro-metu bodo samo še meseca novembra, franka-turno vrednost obdrže do Silvestra. Znamke se dobivajo pri vseh poštinih uradih.

— Kako dvigniti izobrazbo kmetske mladine? je naslov članka v »Edinosti« od 19. oktobra, ki razpravlja v letnem poročilu Kme-tijske zbornice, v katerem se je šolski nad-zornik g. Fran Erjavec precej na široko raz-pisal o izobrazbi kmetske mladine. Članek izvaja med drugim: »Gospod Erjavec išče vzroke, zakaj ni slovenska kmetska mladina na višji stopnji izobrazbe in prihaja do zaključka, da je temu kriva predvsem osnovna šola in učiteljstvo, ki se ne zna prilagoditi kmetskemu ljudstvu, njegovemu mišljenju in svetinjam, ki jih naravnost zasmehuje, in po-

manjkanje strokovne izobrazbe med učitelj-stvom. To so po njegovih mislih glavni vzro-ki, zakaj se ni dvignila izobrazba kmetske mladine. V dokaz za to navaja razne statistike o izobrazbi kmetske mladine po ostali Evropi in nam prikazuje, kako povsod razume učiteljstvo težnje kmetske mladine po izobrazbi. Tež njegovi trditvi ne bomo niti najmanj opo-rekali, ker je točna: G. Erjavec pa je pozabil, da je tudi slovensko učiteljstvo, zlasti mlajše pokazalo dovolj dobre volje in tudi razume-vanje, da sodeluje pri dvigu izobrazbe kmet-ske mladine, da pa mu je bilo to vselej one-mogočeno, ker so razni gospodje skrbno pa-zili, da jim ni nihče ugrabil kmetske mladine, ki jo smatrajo za svoj monopol, do katere imajo oni edino pravico. Nato navaja nekaj svojih predlogov, katerih izvedba bi mnogo pripomogla, kot pravi sam, ne samo k dvigu izobrazbe kmetske mladine, ampak sploh k izboljšanju gospodarskih in političnih razmer slovenskega kmeta. Kot prvo smatra, da je

treba izboljšati našo osnovno šolo, in učitelj-stvo, ki je premalo kvalificirano in preveč odtujeno večini kmetskega ljudstva. V tej od-tujenosti vidi največjo rano današnje osnov-ne šole. Pri vsem pa pozablja g. Erjavec na socialno in gospodarsko stanje kmetskega ljudstva, ki mu ne dopušča, da bi moglo nu-diti kmetski mladini tisto izobrazbo, ki ji je danes neobhodno potrebna. Iz svoje lastne mladosti sam vem, kje je vzrok, da se ogro-mna večina kmetskega ljudstva ne zanima za izobrazbo svoje mladine. Kolikokrat sem mo-ral slišati, da ne smem v šolo. Saj ni bilo časa, ker sem moral s svojimi drugimi sovrstniki opravljati razna poljska dela. In v šolo pri-haja večina mladine vsa premočena in pre-mražena in zato je nemogoče zahtevati, da bi sledila pouku in ker so posledice vidne, je seveda krivo učiteljstvo! Ne učiteljstvo, mar-več beda in pomanjkanje sta glavna krivca, da se ne more širiti med našo šolsko in ostalo mladino izobrazba.«

Mladinska matica

—mm Tretja številka letošnjega letnika »Našega roda« je skoro dotiskana in izide v nekaj dneh. To je ena najboljših števil, kar jih je izšlo doslej, vsebinsko enotna in po-svečena našim izseljencem in jesenskim raz-položenjem. Tudi pesniški del je tokrat na višku. Oglasili so se zopet naši najboljši liriki.

—mm Čtivo, primerno za učence prvega in drugega razreda: »Mihec in Jakec« kart. 8, vez. 10 din, Cicibanova knjižnica III. in IV. zvezek à din 1,50. Čtivo iz zgodovine, primer-no za učence IV. in V. razreda: Klemenčič: Iz starih in novih časov, broš. 4, vez. 8 din. To so knjige, ki olajšajo učitelju delo, in ob katerih se učenci igraje učijo.

—mm Ob priliki razstave bolgarske knji-ge v Ljubljani se je dvignilo zanimanje za bol-garsko literaturo. Veliko pozornost vzbuja posebno bogato mladinsko slovostvo bratskega naroda. Opozarjamo ob tej priložnosti na zbirko bolgarske mladinske proze »Pirhi«, ki je izšla v založbi Mladinske matice. Zbirka je izšla v Potokarjevem prevodu v luksuzni iz-daji z večbarvno naslovno stranjo. Prinaša izbor najboljših bolgarskih mladinskih pi-sateljev in je tudi glede ilustriranega dela po-sebnost svoje vrste. »Jutro« je pisalo svoj čas o knjigi: Zbirka zasluži pozornost tudi zaradi svoje opreme, ki je po zamisli in iz-vedbi taka, da po vsej verjetnosti sami Bol-gari nimajo nič podobnega. V knjigi je 26 sestavkov in vsakega je ilustriral drug slo-venski umetnik. Tako število ilustratorjev je edinstveno v slovenski knjižni in njih sode-lovanje nudi poznavalcu ilustracijske grafike izredno priliko primerjave. — Knjiga stane kartonirana 20, trdo vezana 26 din.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM
UČITELJSKE SAMOPOMOČI
V LJUBLJANI

V oktobru 1939. so umrli: 506. Križnar Zeljko, Železniki. 507. Dubrovič Marija, Ka-stav. 508. Završnik Antonija, Vrhnika. — Prispevek za te tri smrtne primere znaša: za samske zadruženike din 16,— za dva člana din 31,— za tri člane din 46,— itd. Zamudni-ki naj prištejejo k temu znesku še zaostanke iz prejšnjih mesecev: V septembru so bili 3, v avgustu 3, v juliju 2 smrtne primere. Za vsak smrti primer nakažite din 5,—, poštni-no za vsako položnico din 1,—.

V avgustu in septembru je razposlala zadružna uprava nad 500 opominov in obra-čunov; od teh še ni likvidiran do danes velik del. Naše terjatve znašajo okrog 100.000 din. Zadrudniki! Ali je tako postopanje v redu? Če zadruga ne bo prejerala vseh članskih prispevkov redno vsak mesec, bo primorana, da bo pustila čakati dediče za posmrtnine vse dotle, da bodo zadrudniki pravnali pri-spevke za smrtne primere. Vsak zadrudnik si lahko sam izračuna znesek za nakazilo, saj mu s položnico poslani listek natančno to pove. Ne pozabite v nakazilih na poštino! Če se blaginjsko stanje ne poboljša do 4. no-vembra 1939., bodo za november izpadla vsa brezobrestna posojila.

Zadružna uprava U.S.

Šolski radio

—r V. Torek, 31. oktobra: Proslava »Ja-dranskega dne«, 31. oktobra 1918. leta so po dolgih stoletjih spet zaplapolale na naših lad-jah jugoslovanske zastave, rodila se je svo-bodna pomorska Jugoslavija. V spomin na ta dan slavi kralj. mornarica 31. oktobra svojo slavo, organizacija »Jadranska straža« pa pro-slavlja praznik morja pod imenom »Jadranski dan«. Razpored: 1. Jobst »Pozdrav Adriji« — petje. 2. Pirnat »Pesem najmlajših« — dekla-mira Metka Flegarjeva, I. gimn. razred. 3. Be-seda o pomenu dneva. 4. Hajdrih »Buči mor-je Adrijsko« — petje. 5. »Lepo in bogato si, naše morje!« — razgovor. 6. M. E. Krem-žar »Živelo Jadransko morje!« — deklamira Bogdan Širok, IV. raz. ljud. šole. 7. Tomc »Mi jadranski smo stražarji.« — petje. Pro-slavo vodi g. Viktor Pirnat.

—r Petek, 3. novembra: Varčuj! Razgo-vor o poslovanju v hranilnici. Otrok opazuje delo v denarnem zavodu in išče pri spremlje-valcu pojasnil in razlago za vse kar opazi. Vodi g. Miroslav Zor.

—mm Polemika o mladinskih listih. Pod tem naslovom je prineslo »Jutro« z dne 20. oktobra daljši članek, kjer stoji med drugim: O mladinskem tisku, ki je pri nas Slovincih lepo razvit, se je precej pisalo. Prvi med temi listi je »Naš rod«, ki stopa letos v 11. leto. Pisan je v strogo navedeno - vzgojnem du-hu, saj ga izdajajo in pišejo učitelji, ki naj-bolje vedo, kaj je mladini primerno in kaj si mladina želi. V JUU so včlanjeni učitelji raz-ličnih svetovnih nazorov. Iz uredniškega od-bora »Našega roda« (Pravilno: iz odbora MM in literarnega odseka) je izstopil neki gospod in prešel k »Vrtcu«, ki ga izdaja Slomškova družba. Tako je postal prejšnji podpredsed-nik M. M. glavni urednik »Vrtca«. Prav bi bilo, da si listi konkurirajo vsebinsko in z boljšim štvom pridobivajo naročnike. Vsak poštnjak pa bo uvidel, da je uvajanje nelo-jalne konkurence zlasti pri mladini greh, ki izpodkopava moralne temelje že pri naših najmlajših. Odbor Slomškove družbe, ki izda-ja mladinski list »Vrtca«, pa je v začetku šol-skega leta razširil med ljudstvom na deželi na desetisoče letakov zelo zanimive vsebine. Tu citira list letak v celoti in še dostavlja, da so nastopili proti »Našemu rodu« tudi na zborovanju Slomškove družbe, namigujejo, da spada med liste, ki na prikrit način delajo propagando za »levičarsko usmerjenost«. — »Jutro« obsoja to svojevrstno reklamo za »Vrtca« in citira tudi odgovor na letak, ki je bil objavljen pod naslovom »Treba je izpre-govoriti odkrito besedo« v Učiteljskem tova-rišu.

—mm Ovčar Runo Angela Cerkvjenika, ki je izšel v naših rednih izdajah in ga je naša mladina s takim veseljem čitala, izide v kratkem v srbskem prevodu v Beogradu.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 29. oktobra ob 17. uri predaval g. inž. Bogdan Pahor: Važnost poskusa v kmet. obratu.

Učiteljska fiskarna

—t Puste in deževne nedelje so v deželi. Vaši otroci ne morejo na sprehod. Doma se dolgočasijo, ker nimajo primerne zabave in zaposlitve. Zanje ima Knjižarna Učiteljske tiskarne sledeče knjige: Tinkin zajček, Pisane lutke, Stric s košem, Teta s cekarjem.

—t Najlepša zabava, zanimivo ročno de-lo, pri katerem se otroci uče, je zbirka Na-črtov za šolo in dom. Načrte je sestavil Vilim Kunst, avtor člankov Za tri dinarje elektrike, ki so izšli v »Našem rodu«. Zbirka obsega 5 elektrotehničnih aparatov: Morsov brzozavni aparat, električni zvonec, indukcijski aparat, telefon in mikrofoni.

—t Ivo Jančič: Naša zgodovina v slikah, I, II. in III. del. Svojevrstna in edinstvena knjiga, ki je prav vsaki šoli prepotrebna, ker je izvrstno ponazorilo zgodovine. Po vsej pra-vici spada v šolsko zbirko učil. Cena 65 din. Priporoča se vsem šolskim upraviteljstvom.

—t Iskreno priporočamo knjižico ing. Stanka Dimnika: Kake naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižice 5 din. Pri večjem odjemu 10% popust.

—t Prešernove in Gregorčičeve poezije so izšle v miniaturi izdaji. Lični knjižici se dobijo pri Učiteljski tiskarni po 20 din komad.

—t Ali ste naročili za svojo šolo in zase šolske in pisarniške potrebščine? Naročite pri Učiteljski tiskarni! Svoji k svojim!

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—l Prekmurske matere. »Z vso resnostjo poslušajo predavanja« je naslov članka v »Slo-venecu« od 21. oktobra, ki razpravlja o pre-davanju ge. primarij dr. Praprotnik Sabine ter pravi med drugim: S sodelovanjem učiteljstva je priredila predavanja za vasi Bogojina, Fi-lovci, Bukovnica v osnovni šoli v Bogojini, za vasi Beltinci in Odranci v Beltincih, za vas Dokležovje na izrecno željo učiteljstva še po-sebej v Dokležovju. Vsa predavanja so bila odlično obiskana in smelo lahko trdimo, da so matere brez izjeme bile navdušene za na-uke, ki jih je predočila na preprost način ga. zdravnica. Živahno povpraševanje mater po vsakem predavanju, in pojasnila, ki so jih ho-tele še dobiti od ge. zdravnice, pričajo, da so spremljale z vso pozornostjo vsako besedo predavateljice. Mnoge učiteljice omenjenih šol so se lotile dela za akcijo z vso ljubeznijo in ves svoj prosti čas posvečajo pletenju srajčk. Knjižica »Zdrav in bolan otrok«, ki jo

je napisala ista zdravnica, je bila sprejeta z velikim navdušenjem. Dejstvo, da je bilo že v prvih treh dneh prodanih 500 izvodov, naj-bolje dokazuje, da je bil lahek in razumljiv priročnik nujno potreben. Akcija se bo še na-daljevala, in upamo, da bo dosegla s sode-lovanjem vsega učiteljstva lepe uspehe, na ka-tere bomo lahko ponosni.

—l Kako dvigniti izobrazbo kmetske mladine? je naslov članka v »Edinosti« od 19. oktobra, ki razpravlja v letnem poročilu Kme-tijske zbornice, v katerem se je šolski nad-zornik g. Fran Erjavec precej na široko raz-pisal o izobrazbi kmetske mladine. Članek izvaja med drugim: »Gospod Erjavec išče vzroke, zakaj ni slovenska kmetska mladina na višji stopnji izobrazbe in prihaja do zaključka, da je temu kriva predvsem osnovna šola in učiteljstvo, ki se ne zna prilagoditi kmetskemu ljudstvu, njegovemu mišljenju in svetinjam, ki jih naravnost zasmehuje, in po-

Novosti
za damske plašče,
moške obleke in površnike

prilporeča tvrdka

A. & E. Skaberné
Ljubijana, Mestni trg